

Методичні рекомендації для вчителів 5-11 класів щодо використання електронних освітніх матеріалів вебплатформи дистанційного навчання “Всеукраїнська школа онлайн” в освітньому процесі

В умовах реформування шкільної освіти в Україні, переходу середньої базової ланки освіти до філософії Нової української школи, постало питання щодо створення нового освітнього середовища, незамінними елементами якого стали інформаційні технології.

Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій для розширення можливостей педагогів з формування в учнів важливих компетентностей має стати рушієм задля забезпечення успіху Нової української школи.

Сьогоднішні реалії розвитку інформаційно-комунікаційних технологій¹ (ІКТ) в освітньому процесі, зокрема, в шкільній освіті, визначаються розвитком нового інформаційно-освітнього середовища, одним з основних компонентів якого є електронні освітні ресурси² (ЕОР). Як зазначається в п.4 Положення про ЕОР: “Метою створення ЕОР є забезпечення модернізації освітнього процесу, змістове наповнення освітнього простору, надання рівного доступу учасникам освітнього процесу незалежно від місця їх проживання та форми навчання відповідно до якісних навчальних і методичних матеріалів, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій”.³

Міністерство освіти і науки України спільно з Українським інститутом розвитку освіти та Міністерством цифрової трансформації

¹ [Інформаційно-комунікаційні \(цифрові\) технології](#) – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до електронних освітніх ресурсів з навчальних предметів (інтегрованих курсів), а також забезпечення організації та супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі мережі Інтернет

² [Електронні освітні ресурси з навчальних предметів \(інтегрованих курсів\)](#) – засоби навчання на цифрових носіях будь-якого типу або розміщені в інформаційно-телекомунікаційних системах, які відтворюються за допомогою електронних технічних засобів і можуть застосовуватися в освітньому процесі при вивченні окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів)

³ [Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОН від 08 вересня 2020 року №1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за №941/35224](#)

України запустили платформу дистанційного та змішаного навчання “Всеукраїнська школа онлайн” задля забезпечення рівного доступу до якісної шкільної освіти учнів 5-11 класів.

Навчальний контент платформи містить курси для учнів 5-11 класів з 18 основних предметів: українська література, українська мова, біологія, біологія та екологія, географія, всесвітня історія, історія України, математика, алгебра, алгебра і початки аналізу, геометрія, мистецтво, основи правознавства, природознавство, фізика, хімія, англійська мова та зарубіжна література.

Навчальний контент платформи складається з онлайн-курсів, кожен з яких відповідає певному класу та предмету. У свою чергу онлайн-курси складаються з уроків. Кожен урок курсу містить відео, конспект із основними питаннями теорії, завданнями, схемами і картами, тестові завдання для самоконтролю, які можна проходити необмежену кількість разів (з однією чи кількома відповідями, встановити відповідність чи дати відкриту відповідь). Кожна тема закінчується підсумковим тестом, що дає можливість відстежувати прогрес у навчанні, тематичне тестування можна пройти тільки раз. Система оцінювання досягнень учнів зрозуміла і доступна для всіх учасників освітнього процесу: самооцінювання (після кожного уроку) та підсумкове оцінювання (після кожної теми й у кінці курсу). Самооцінювання дає змогу визначити рівень досягнення навчальних результатів, виявити прогалини в оволодінні матеріалом. Результати підсумкового оцінювання враховуються у прогрес учня та відображаються в журналі оцінювання платформи у 100-бальній системі. Зверніть увагу, проводячи підсумкове оцінювання результатів навчання учнів, учитель може враховувати результати навчання з ВШО.

Для доступності навчального контенту для широкого загалу користувачів, зокрема, й для дітей з особливими освітніми потребами, уроки створені з урахуванням принципів універсального дизайну, що

передбачає більше ніж один спосіб представлення інформації, дій з інформацією та представлення засвоєної інформації.

Освітні матеріали платформи ВШО розроблені відповідно до принципів **мікронавчання** (microlearning). Коротке відео з теми (зазвичай до 7 хвилин), дає можливість учням ознайомитись з навчальним матеріалом за мінімум часу. Водночас навчання передбачає такі етапи: попереднє обмірковування (учень ставить собі запитання: чому і навіщо він це збирається вивчати?); навчання (перегляд відео, самоконтроль і рефлексія); самооцінювання (виконання тесту).

Освітні матеріали ВШО допомагають організувати освітній процес: в класі або дистанційно; дають можливість індивідуально працювати на досягнення результатів навчання: переглядати відео за потреби, неодноразово повертатися до незрозумілих понять та глибше засвоювати навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання та тести.

Зазначимо, що в умовах змішаного та дистанційного навчання, використання електронних освітніх матеріалів забезпечує активне залучення учнів до освітнього процесу, зумовлюючи використання цього підходу як у класі, так і в дистанційному форматі: синхронному режимі (наприклад, під час вебінарів) чи асинхронному (учень працює із запропонованими освітніми матеріалами тоді, коли має можливість, доступ до технічних засобів, інтернету).

Використання відеоуроків в освітньому процесі є надзвичайно ефективним під час реалізації такого підходу, як “**перевернутий клас/урок**” (**Flipped classroom**). Учні отримують домашнє завдання переглянути відео з певної теми на платформі ВШО, а на уроці практикують та закріплюють навчальний матеріал, приділяючи увагу труднощам, які виникали під час вивчення теми уроку.

Варто приділити увагу ще одній моделі змішаного навчання — **ротація за станціями (Station rotation)**. Роль “станцій” виконують освітні осередки, на які розподілений клас.

На першій “станції” група учнів переглядає відео з певної теми. На другій “станції” учні опрацьовують тренувальні завдання, запропоновані на платформі. На третій “станції” відбувається безпосередня взаємодія між учителем та групою учнів щодо певних інструкцій з виконання завдань. Так під час уроку групи змінюють локації, опрацьовуючи матеріал та виконуючи завдання, а у вчителя з’являється можливість взаємодіяти з усім класом.

Приклад структури моделі “Ротація за станціями”

Слід акцентувати увагу, що освітній процес забезпечується проведенням навчальних занять, вебінарів, самостійних робіт, дослідницької, пошукової, проєктної діяльності, навчальних ігор та інших форм організації освітнього процесу, визначених освітньою програмою закладу освіти (навчальними програмами з окремих предметів (інтегрованих курсів)).

Рекомендовано залучати учнів до дослідницької діяльності. **Дослідницька діяльність** є важливою для формування компетентностей, оскільки вона безпосередньо пов'язана з досвідом, застосуванням набутих знань і навичок у практичній діяльності, розвитком пізнавального інтересу, самостійності, вмінням систематизувати, узагальнювати та поглиблювати знання, вихованням відповідальності за виконану роботу.

Дослідницька діяльність учнів – освітня технологія, де головним засобом є навчальне дослідження, у процесі якого передбачається виконання учнями під керівництвом вчителя дослідницьких навчальних завдань з невідомим заздалегідь рішенням, спрямованих на створення уявлень про об'єкт або явище навколишнього світу.

Дослідницька діяльність будується на таких принципах, як: доступності, природовідповідності, наочності (експериментальності), свідомості та самодіяльності. Під час виконання дослідницьких завдань формуються дослідницькі вміння та навички, які необхідні у дослідницькому пошуку (бачити проблему, ставити запитання, висувати гіпотезу, спостерігати, класифікувати, структурувати отриманий під час дослідження матеріал, робити висновки, доводити і захищати свої ідеї).

Інтегрування відеоматеріалів з платформи ВШО в дослідницьку діяльність спонукатиме учнів знаходити відповіді на проблемні питання, стимулюватиме самостійну пошукову діяльність учнів з обов'язковою презентацією отриманих результатів. Запропоновані конспекти до відеоуроків дають можливість висвітлити проблемні питання, ознайомитися з необхідними термінами та поняттями, аргументами, пояснюють послідовність дій певного досліду.

Слід зауважити, що вчителі самостійно обирають вид дослідницької діяльності на уроці: застосування проблемного методу навчання, дослідницький практикум, демонстрацію, практичну роботу, навчальний експеримент, екскурсію.

Зазначимо, що для розвитку пізнавальної діяльності також рекомендовано застосовувати **проектний метод**. Робота над проектом формує в учнів комунікативні навички, розвиває пізнавальні інтереси та творчі здібності учнів, сприяє систематизації та інтеграції знань. Слід зауважити, що проектна діяльність пов'язана з дослідницькою. Проектна діяльність має на меті всебічне тематичне дослідження проблеми і розробку конкретного кінцевого результату, отримання практичного результату, проект є результатом групової роботи учнів.

Використання матеріалів з платформи ВШО дає змогу організувати спільні проекти, згуртовуючи учнів, розвивати комунікабельність, бажання допомогти іншим, працювати в команді та нести відповідальність за спільну роботу. Вчитель самостійно обирає форму оцінювання за проектну роботу: індивідуальну, групову, взаємооцінювання учнів у парах і групах, змішану (учитель і взаємне оцінювання).

Також на платформі ВШО вчителі можуть скористатися інструментом “Кабінет учителя”. В кабінеті вчителя педагоги можуть створювати віртуальні класи, відстежувати успішність учнів (вкладка “Журнал успішності”), переглядати прогрес окремих учнів. Також можна створити вкладку “Обговорення” (робити публікації до певної теми та переглядати публікації інших учасників курсу) та ін.

Більш детально з роботою “Кабінету вчителя” ви можете ознайомитись у відеоінструкції за покликанням:

https://www.youtube.com/watch?v=9zLsh2oK48Q&t=648s&ab_channel=%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD

Слід зауважити, що контент ВШО, як зазначається у п.10.1: “призначається для особистого некомерційного використання і не може використовуватись в корпоративних або професійних цілях, зокрема, задля отримання прибутку (наприклад, в професійних, рекламних, маркетингових, комерційних блогах та ін). Використання матеріалів ВШО в освітньому процесі для навчання та самонавчання є вільним, безкоштовним. Платформа доступна 24/7.

Всеукраїнська школа онлайн — навчання тут і зараз.